

Vlnr: Wouter van Onna, Arne de Beer, Jan-Willem Onink en Marien Klein

FORUM 'ONTWIKKELINGEN IN PENSIOENLAND'

NIET IETS 'VOOR LATER'

Pensioenvoorziening, een beladen woord in Nederland, sinds de crisis en bepaalde maatschappelijke factoren onze 'zekerheden' hebben doen wegvallen. Vanuit een zekere struisvogelpolitiek geven veel werkgevers, werknemers en zzp'ers dit niet de aandacht die het verdient. Tijdens het forum over pensioenen dat Rivierenland Business onlangs organiseerde in Kasteel Ophemert bogen diverse experts zich over de valkuilen en oplossingen.

De eerste stelling die tijdens het forum ter tafel komt, 'het huidige pensioenstelsel moet veranderen', ontlokt bij de aanwezigen een unanieme bevestiging. Arne de Beer (Alfa Accountants en Adviseurs) brengt echter direct een nuance aan. "We moeten denk ik niet spreken van hét stelsel. Tot een aantal jaren geleden dachten mensen dat alles voor hen goed geregeld was, maar door de crisis, de rentedaling en de dekkingstekorten bij de fondsen blijkt dat niet meer gegarandeerd te kunnen worden. De lage rente maakt het voor werkgevers onbetaalbaar. Er moet een shift plaatsvinden van garanties naar

inzicht verkrijgen in hoe het zich ontwikkelt." Wouter van Onna (Rabobank Private Banking) adviseert mensen zich jaarlijks goed te laten informeren op dit gebied. "Zeker nu de oude vuistregel van zeventig procent van het laatstverdiende loon in de praktijk voor vrijwel niemand meer geldt. Dat betekent dus actie ondernemen en eventueel bijsparen." Michael van Munster (Van Munster Media) waarschuwt werkgevers voor veranderingen in de kostenstructuur. De Beer zegt in algemene zin: "Vraag jezelf op tijd af hoe je ervoor staat en stel eventueel je plannen bij."

PERSOONLIJKE FLEXIBILITEIT

Jan-Willem Onink (Collin Crowdfund) vraagt zich af in hoeverre er ruimte bestaat voor flexibilisering. "Je zou een pensioen dan bijvoorbeeld moeten kunnen gebruiken om je hypotheeklasten te verlagen," suggereert Marien Klein (Rabobank West Betuwe). De Beer knikt: "Vervroegd aflossen, dus. Wel zo prettig wanneer je stopt met werken, alleen houdt de regelgeving het momenteel nog tegen." Klein: "Ik zie zeker mogelijkheden voor meer ruimte op het gebied van persoonlijke flexibiliteit, mits de overheid een bepaald basispensioen instelt. Je moet mensen tegen zichzelf bescher-

FORUM 'ONTWIKKELINGEN IN PENSIOENLAND'

Gespreksleider:

- Michael van Munster
Directeur Van Munster Media Groep

Forumdeelnemers:

- Wouter van Onna - Senior Vermogensplanner Rabobank Private Banking
- Marien Klein - Vermogensmanager Rabobank West Betuwe
- Jan-Willem Onink - Commercieel Directeur Collin Crowdfund
- Arne de Beer - Senior belastingadviseur vaktechniek & pensioenadviseur Alfa Accountants en Adviseurs

"Jongere generaties leven meer bij de dag", aldus Jan-Willem Onink.

men." Dat vergt dus om een stelselwijziging, zo concludeert Onink voorzichtig. Volgens De Beer markeert zelf sparen de toekomst. "Beleggen past bijvoorbeeld goed in dat plaatje. De onzekerheid neemt toe, maar de pensioenvoorziening wordt wel transparanter." Daarop brengt Klein in dat Nederland niet mag tornen aan het nabestaandenpensioen. "Leg dat bij verzekeraars neer, want eigen beheer maakt dit teveel afhankelijk van het reilen en zeilen van het bedrijf." Van Munster bevestigt dat. "Stel je voor dat het geld voor andere dingen wordt gebruikt, zoals investeringen. Die gelegenheid moet je niet bieden." Van Onna wil hierbij wel een uitzondering maken voor (zeer) vermogende DGA's, die veelal over ruim

voldoende financiële middelen beschikken om eigen keuzes te maken.

BODEMLOZE PUT

Na het lanceren van de stelling 'de zpp'er met een middeninkomen heeft straks een pensioenprobleem' merkt Klein op dat dat nú al geldt. "De zelfstandige moet gedisciplineerd afwegingen maken in het spanningsveld van lekker leven, investeren en kiezen voor later." Onink: "Eigenlijk staan vooral vijftigplussers die dichterbij de eindstreep komen daarbij stil, jongere generaties leven meer bij de dag." De Beer: "Bedenk ook dat een aantal het niet kan missen om maandelijks iets voor straks opzij te zetten." Van Munster bespeurt

een negatieve beeldvorming bij jongeren. "Ze horen overal dat ze geld in een bodemloze put gooien en maar moeten hopen dat ze het nog eens ooit weten terug te halen." Die emotie cq perceptie verdient volgens De Beer zeker aandacht. "Toch ligt de waarheid in het midden. Natuurlijk valt het tegen, maar laten we niet vergeten dat Nederland in de wereld zijn pensioenen als één van de beste voor elkaar heeft. Er ontstaat nu alleen een maatschappelijk probleem van het zelf moeten regelen, wat velen dus niet doen."

VRIJE SECTOR

Van Munster kaart aan dat veel bedrijven in de vrije sector geen pensioenregeling kennen. De Beer onderschrijft dat. "Buiten de CAO's en bedrijfstakpensioenfondsen geldt immers geen pensioenplicht. Tegelijkertijd bestaat het risico dat je concurrenten met betere arbeidsvoorwaarden werken en daarmee makkelijker personeel aantrekken." Volgens Van Onna staat dat dikwijls niet hoog op de agenda bij kandidaten. "Pensioen bungelt ergens achteraan, na salaris, een auto van de zaak etcetera." Klein ondervindt in de praktijk dat het wél actueel wordt bij hypotheekaanvragen. "Immers, in hoeverre kun je de lasten na je pensionering nog dragen?" Zpp'ers verplichten geld te reserveren voor later past niet binnen de huidige maatschappij, zo meent De Beer. Van Onna hamert op een bepaalde vorm van zorgplicht, bijvoorbeeld bij werkgevers en accountants, iets waarop je naar mening van Onink inderdaad niet wil worden aangesproken als professionele partij. "Wend je tot

"Pensioen bungelt ergens achter aan", zegt Wouter van Onna.

je accountant om een goed een overzicht te verkrijgen,” adviseert Klein. Hij antwoordt op de vraag van Van Munster of pensioencontracten voor beide partijen een opzeggemogelijkheid biedt: “Je hebt een contractduur en een oversluitmarkt, maar dat geldt alleen voor de vrije sector, niet als je onder een CAO valt.”

A-LA-CARTESYSTEEM

‘De pensioenvoorziening is de eigen verantwoordelijkheid van de werkgever en de werknemer’, luidt de derde stelling. Van Onna vraagt zich af of het goed komt wanneer je een stuk eigen verantwoordelijkheid bij de werknemer neerlegt. “Dan valt de keuze misschien wel op heel andere dingen, zoals vakanties. Pas wanneer je de 50, 55 jaar passeert, realiseer je je - te laat - dat er een groot gat ontstaat. Kortom, we moeten kaders scheppen.” In reactie op de bewering van Van Munster dat jongere generaties vooral quality time prefereren zegt Onink: “Bied werknemers een à-la-cartesysteem aan met opties als pensioenvoorziening, betaalde studiemogelijkheden of ruimte voor een sabbatical, waaruit zij zelf de keuze

mogen maken. Dan profileer je je in ieder geval als een zorgvuldige werkgever, die niet wegkijkt van zijn verantwoordelijkheid.”

ROBOTS

“Moeten we doorgaan met dingen verplicht stellen op dit gebied?”, legt De Beer aan de overige aanwezigen voor. “Een lastige kwestie,” vindt Onink. “De ontwikkelingen gaan zo snel. Er draaien tests met zelfdenkende robots die financiële adviezen afgeven op basis van algoritmen en daarmee dezelfde conclusies trekken als ervaren riskmanagers. Dat biedt stof tot nadenken voor de makers van beleidsvisies bij de overheid.” Klein: “Wij hebben nu voor een deel robotics in onze beleggingsportefeuilles en die realiseren uitzonderlijk hoge rendementen, dus dat zegt wel iets over de invloed en de groei van deze techniek.” Van Onna pleit voor een combinatie van verplicht reserveren en een à-la-cartesysteem, met de mogelijkheid dat potje voor specifieke doeleinden aan te spreken. “Als we ons in ieder geval maar wapenen tegen het maatschappijbrede probleem van uitstellen,” zegt De Beer. Nadat Van Munster opmerkt dat je in ons land

nooit met lege handen staat, waarschuwt de belastingadviseur: “Dat klopt, maar straks moet een te kleine groep dat opbrengen.” De uitgever vindt het opschroeven van de aflossingsverplichting bij hypotheek een goede zet. Tegelijkertijd betreuren de forumleden het feit dat tijdelijke arbeidscontracten bij jongeren niet bijdragen aan de pensioenopbouw en verwondert De Beer zich over het feit dat in de tijd van de verkiezingscampagnes niemand opstond om het op dit gebied voor de belangen van nieuwe generaties op te nemen.

TWEEDELING

Als laatste concentreren de aanwezigen zich op de stelling ‘een DGA is het best af met het onderbrengen van zijn pensioen bij een verzekeraar’. “Daar zie ik een tweedeling opdoemen,” stelt Van Onna. “Beginnende ondernemers met weinig middelen zouden het zeker extern moeten regelen, maar in het kader van de afschaffing van pensioen in eigen beheer gebeurde ook het omgekeerde: vóór 1 juli haalden veel ondernemers het vermogen juist terug naar de BV. Die vormt mijns inziens een fantastisch vehikel, ook na

"Je zou een pensioen bijvoorbeeld moeten kunnen gebruiken om je hypotheeklasten te verlagen", aldus Marien Klein.

verkoop van de onderneming, bijvoorbeeld als familiebank." Onink wijst op de interessante afkoopregeling dit jaar - die daarna wordt afgebouwd - en op de mogelijkheden van belegging en crowdfunding. "Sinds 1 juli mag je niet meer in eigen beheer een pensioen opbouwen," benadrukt De Beer. "Dat leidt tot een keuze tussen afkopen, bevroren of omzetten in een oudedagsverplichting." Van Onna: "Het verschilt per ondernemer wat de beste optie is; dat moet je uitrekenen." De Beer geeft daarbij het belang aan van goed adviseren en samen met de klant een financiële planning maken. Van Munster: "Pas er in ieder geval voor op dat je niet nu spaart voor iets dat straks hoog belast wordt."

CROWDFUNDING

Volgens De Beer kun je sinds 1 juni jl. geen verzekerde pensioenen meer naar eigen beheer toe halen en evenmin verder opbouwen. Hij betwijfelt of het volledig verzekeren van het ouderdomspensioen van DGA's de toekomst heeft. "Dan zijn zij de pineut, gezien de marginale rendementen. Zo kom je eerder uit op zelf beleggen voor je oude dag of crowdfunding als je wilt afkopen en binnen de BV de middelen hiervoor ontbreken." Dat laatste vormt bedrijfsmatig de specialiteit van Onink. "Van de ongeveer 150.000 DGA's in Nederland met een pensioenvoorziening in eigen beheer bestuurt ongeveer één derde een bedrijf dat waarschijnlijk niet financieerbaar is en één derde een zaak die als 'cash rich' te boek staat, zonder behoefte aan externe financiering. Voor de overige groep hebben wij een concept opgetuigd om via

crowdfunding afkoop mogelijk te maken en het daaruit ontstane gat op de balans te vullen. Vaak denken ondernemers dat er geen financieringsoplossing is, maar inmiddels zit de groei er goed in." Van Onna adviseert ondernemers een buffer aan te leggen voor de situatie waarin het geld in bijvoorbeeld vastgoed zit en één van de partners komt te overlijden. "Je moet dan een stukje voorfinancieren, anders ontstaat de noodzaak om gebouwen te verkopen op een misschien heel ongunstig moment." Aan het eind van het forum vraagt De Beer zich af of het terecht is dat de pensioenopbouw in eigen beheer is afgeschaft voor DGA's. "Meer dan dertig jaar lang vonden we het een goed sys-

TIPS & TRICKS VOOR ONDERNEMERS

Wouter van Onna/Marien Klein (Rabobank):

"Laat eens een financieel plan maken om inzicht te krijgen in uw huidige en toekomstige financiële positie. Op basis hiervan kunt u nu actie ondernemen om toekomstige financiële doelen te realiseren."

Jan-Willem Onink (Collin Crowdfund):

"Crowdfunding kan een prima oplossing zijn als financieringsvorm, als je overweegt het opgebouwde pensioen af te kopen, met als gevolg dat je je bedrijf moet herfinancieren. Daarna zien we dat crowdfunding vaak een onderdeel uitmaakt van de beleggingsmix, naast aandelen, obligaties, vastgoed en sparen. Ons advies: altijd goed spreiden!"

Arne de Beer

(Alfa Accountants en Adviseurs):

"Als DGA sta je dit jaar voor een belangrijke keuze over je pensioen in eigen beheer. Voel je voor afkoop, doe dat dan bij voorkeur zo snel mogelijk in 2017, dan geldt de hoogste korting. Kijk verder dan dat; denk ook na over de invulling van je oudedagsvoorziening ná afkoop. Verder is het belangrijk je partner verzorgd achter te laten. Iedere DGA zou dit risico goed moeten verzekeren."

teem, al bracht het natuurlijk risico's met zich mee. Vanaf nu kun je de middelen niet meer in je eigen onderneming gebruiken. Vast staat wat mij betreft dat er een heel grote shift zal gaan plaatsvinden."

"Pas op dat je nu niet spaart voor iets dat straks hoog belast wordt", aldus Michael van Munster.

